

EU AI REGULATION: A STEP FORWARD OR AN ATTEMPT TO HALT PROGRESS?

Beka Khitiri

*Doctor of Law, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Associate Professor, European University,
Georgia*

Nazi Varazashvili

Doctoral Candidate of Law, New Vision University, Georgia

ARTICLE INFO

Article History:

Received	31.05.2024
Accepted	21.06.2024
Published	30.06.2024

Keywords:

Artificial Intelligence, AI, EU Law,
Regulation, New Regulation

ABSTRACT

On March 13, 2024, the European Parliament approved the draft "Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonized rules on artificial intelligence", and on May 21 of the same year, the Council of the European Union endorsed the said act as well. As a result, the regulation will enter into force in July 2024. It will become the world's first legislative act to regulate all types of artificial intelligence available in the private sector.

Artificial intelligence remains one of the most important challenges of the modern world. Technologies related to it are developing at a high speed, affecting all industries and individuals. As a result, it is necessary to regulate the field as effectively as possible; however, before the aforementioned regulation, there was practically no legal framework, which especially increased its importance. It is necessary to conduct an effective analysis of the given regulation to develop an even more effective regulatory framework in the future.

INTRODUCTION

On March 13, 2024, the European Parliament approved, by a majority vote, the draft “Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonized rules on artificial intelligence”, and on May 21 of the same year, the Council of the European Union unanimously approved the said act.¹ As a result, the regulation will enter into force in July 2024 and will become the world’s first legislative act that aims to regulate all types of artificial intelligence available in the private sector.²

Artificial intelligence remains one of the most important challenges of the modern world.³ Technologies related to it are developing at a high speed,⁴ which affects almost all industries⁵ and even the life of an average person.⁶ As a result, it is necessary to regulate the field as effectively as possible, however, before the aforementioned regulation, there was practically no legal framework, which especially increases its importance.

The draft regulation was first presented by the European Union Commission on April 21, 2021.⁷ As a result, during the following 3 years, many different kinds of opinions were expressed about it, both with positive and negative evaluations.⁸ However,

despite the polarized reaction, the regulation was adopted without radical content changes.⁹

Considering the above, it can be said that despite the newness of the regulation, there are available academic studies related to it that have been conducted in the last three years. Using these papers and primary research, the purpose of the present paper is to evaluate the adopted regulation and provide a critical analysis of its text and potential implications.

1. THE PRIMARY STIPULATIONS OF THE REGULATION

Considering that the EU regulation is, in fact, the first attempt to regulate the new field, it is natural that many new provisions are gathered in it.¹⁰ This means that there are various question marks regarding the text of the regulation, to which it is not possible to give a firm answer so far, given the lack of practical application thereof.¹¹

First, it should be noted that the scope of the regulation includes the use of artificial intelligence both in the private sector and for public purposes.¹² At the same time, several exceptions are allowed in the normative act, which includes the use of artificial intelligence in the military and defence fields, as well as its use exclusively for research and scientific purposes.¹³

- 1 Gornet, M. Maxwell, W. The European approach to regulating AI through technical standards. (2024) *The HAL Open Science Journal*, 24. pp. 1-25.
- 2 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024].
- 3 Voss, W.G. AI Act: The European Union’s Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) *Journal of Internet Law*, 25(4). pp. 8-17.
- 4 Alon-Barkat, S. Busuioc, M. Human–AI Interactions in Public Sector Decision Making: “Automation Bias” and “Selective Adherence” to Algorithmic Advice. (2023) *Journal of Public Administration Research and Theory*, 33(1). pp. 153-169.
- 5 Hacker, P. A Legal Framework for AI Training Data – from First Principles to the Artificial Intelligence Act. (2021) *Law, Innovation and Technology Journal*, 13(2). pp. 257-301.
- 6 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. pp. 463-474.
- 7 Voss, W.G. AI Act: The European Union’s Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) *Journal of Internet Law*, 25(4). pp. 8-17.
- 8 Laux, J. Wachter, S. Mittelstadt, B. Three Pathways for

- Standardisation and Ethical Disclosure by Default under the European Union Artificial Intelligence Act. (2024) *Computer Law & Security Review*, 53. pp. 1-11.
- 9 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024].
- 10 Hacker, P. A Legal Framework for AI Training Data – from First Principles to the Artificial Intelligence Act. (2021) *Law, Innovation and Technology Journal*, 13(2). pp. 257-301.
- 11 Laux, J. Wachter, S. Mittelstadt, B. Three Pathways for Standardisation and Ethical Disclosure by Default under the European Union Artificial Intelligence Act. (2024) *Computer Law & Security Review*, 53. pp. 1-11.
- 12 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Article 2.1.
- 13 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Article 2.2, Preamble Article 16.

As for the content of the regulation, it has introduced the so-called A “risk-based” approach, in which the greater the risk arising from artificial intelligence, the stricter the rules that apply to it.¹⁴ According to the regulation, artificial intelligence was divided into three categories based on the risk arising from the relevant AI:

Unacceptable risk – systems that are perceived as a threat to humanity. Among them, according to the examples given in the regulation, are cognitive behavioural manipulation (both of the entire population and any of its vulnerable parts), social assessment (categorizing people and/or scoring them according to their behaviour, social status or personal characteristics), as well as biometric identification and artificial intelligence focused on determining the location of people. The creation or use of artificial intelligence that includes any type of such unacceptable risk is fully prohibited throughout the EU.¹⁵

High risk – according to the regulation’s text, all artificial intelligence that negatively affects the basic rights of people or their safety is considered high risk. These include all types of artificial intelligence used in aviation, medical devices, automobiles, elevators, toys, infrastructure operations, education, labour and employee management, utilities, policing, migration, and legal aid. All types of high-risk artificial intelligence, before they become available to the public, must be evaluated by the relevant authority and, subsequently, subject to periodic inspection.¹⁶

Low risk – Every AI that does not fall into the above two categories is considered low risk. Among them is, for example, generative artificial intelligence (for example, ChatGPT).¹⁷ Low-risk artificial intelligence is not subject to additional reg-

ulation, although it is still subject to transparency requirements.¹⁸

According to the regulation, when any kind of product is created using artificial intelligence, it must be identified as having been created by artificial intelligence. In addition, the manufacturer is obliged to ensure that it is impossible to create any illegal product using artificial intelligence.¹⁹ It is also worth noting that the regulation introduces mandatory rules of conduct for all persons developing artificial intelligence, the purpose of which is to further increase the level of security.²⁰

Another important issue regulated by the regulation is the creation of relevant bodies related to artificial intelligence issues. An artificial intelligence office and a scientific panel of independent experts will be created within the commission. Additionally, an Artificial Intelligence Council formed by representatives of the member states will be created, with which a forum of interested parties will work, which will periodically submit recommendations to the Council.²¹

If an AI producer violates the rules set out by the regulation, it will be subject to a fine, the amount of which will be determined by the Commission’s Artificial Intelligence Office,²² which may represent a set percentage of the company’s global turnover, which in some cases may be an exceptionally large amount, increasing the Office’s Probability of successful enforcement of decisions and the regulation requirements in practice.²³

14 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Preamble Article 14.

15 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Chapter II.

16 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Chapter III.

17 Pirozzoli, A. The Human-centric Perspective in the Regulation of Artificial Intelligence. (2024) *Insight European Papers*, 9(1). pp. 105-116.

18 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. pp. 463-474.

19 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Chapter IV.

20 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Chapter IX.

21 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Chapter VI-VIII.

22 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Chapter X.

23 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions.

Finally, it should be noted that the regulation also aims to promote innovation. According to the regulation, member states are obliged to support independent businesses and start-ups, as well as private individuals, in researching and creating artificial intelligence in such an environment that it can be presented to the general public only after it is confirmed that the risks associated with it are minimized.²⁴

The regulation enters into force gradually and will be fully effective within 24 months after its publication. However, there are special provisions related to high-risk artificial intelligence, which will enter into force within 36 months after publication.²⁵

2. THE SET PURPOSE AND THE FULFILLMENT THEREOF BY THE TEXT OF THE REGULATION

In the preamble of the regulation, it is emphasized that its purpose thereof is to ensure the protection of basic human rights and to limit as much as possible their violation using artificial intelligence.²⁶ However, it is important to highlight that the regulation deals only with some issues related to artificial intelligence and cannot be considered a normative act that regulates all topics associated with the creation and use of artificial intelligence.²⁷

Today, there is an active debate on the creation of artificial intelligence and the so-called “training” thereof.²⁸ According to the current standard

practice, when programming artificial intelligence, it is provided with a particularly large amount of information to skim over, as a result of which artificial intelligence develops and acquires new capabilities due to the processing thereof.²⁹ For example, an artificial intelligence, the function of which is to create paintings, learns by “reading” pictures drawn by humans, as a result of which it can create a similar painting itself.³⁰ Therefore, the artists whose works are used by artificial intelligence created by various companies believe that their copyrights are being infringed.³¹ The situation is essentially identical in all other fields of art, in which artificial intelligence is utilized.³² This issue appears to be one of the most important parts of the academic and legal discussion about artificial intelligence and its impact, although the regulation does not even touch on it and leaves it beyond regulation.

Another topic that does not appear in the text of the regulation is crimes committed using artificial intelligence. Artificial intelligence is being used more and more frequently in the online spaces for illegal purposes,³³ although the regulation does not propose to regulate this issue either.

Hence, it can be said that, on the one hand, the steps taken by adopting this regulation are important, and that the European Union is the first to create a legislative framework to regulate this extremely important area.³⁴ At the same time,

(2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. pp. 463-474.

24 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Chapter V.

25 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Article 85.

26 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. Preamble.

27 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. pp. 463-474.

28 Gibney, E. What the EU’s tough AI law means for research and ChatGPT. (2024) *Nature*, 626. pp. 938-939.

29 Luk, A. The Relationship Between Law and Technology: Comparing Legal Responses to Creators’ Rights under Copyright Law through Safe Harbor for Online Intermediaries and Generative AI Technology. (2023) *Law, Innovation and Technology Journal*, 16(1). pp. 148-169.

30 Sganga, C. Is There Still a Policy Agenda for EU Copyright Law? (2023) *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 54. pp. 1407-1417.

31 Gaffar, H. Albarashdi, S. Copyright Protection for AI-Generated Works: Exploring Originality and Ownership in a Digital Landscape. (2024) *Asian Journal of International Law*, 24. pp. 1-25.

32 Luk, A. The Relationship Between Law and Technology: Comparing Legal Responses to Creators’ Rights under Copyright Law through Safe Harbor for Online Intermediaries and Generative AI Technology. (2023) *Law, Innovation and Technology Journal*, 16(1). pp. 148-169.

33 Hakan, C. Criminal Liability of Artificial Intelligence from the Perspective of Criminal Law: An Evaluation in the Context of the General Theory of Crime and Fundamental Principles. (2024) *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 55(15). pp. 276-313.

34 Voss, W.G. AI Act: The European Union’s Proposed Frame-

it should be emphasized that the issue is not exhausted, and the regulation of artificial intelligence should be continued to create a normative system that ensures that the goal defined in the preamble of the adopted regulation is truly and fully achieved.

3. POTENTIAL INFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

As with almost all new arrangements, the EU's first submission of a draft regulation on the introduction of harmonized rules on artificial intelligence was met with a negative reaction from members of the relevant industry.³⁵ Opinions were expressed that by regulating the field, the European Union would only ensure that the development of the said field would be limited within its framework and that the global competitors of the European Union would be given an advantage.³⁶

In connection with the above, it is necessary to emphasize that the regulation, in fact, happens to be merely a general framework.³⁷ The vast majority of the rules therein can be divided into two categories: the outline, within the framework of which a more detailed regulation needs to be created later, and the general rules that people working on artificial intelligence, within the framework of the principle of good faith, should already be following.³⁸ In fact, there are only two hard, concrete rules that would fundamentally change the situation: creating a regulatory body and prohibiting the development of artificial intelligence that poses an unacceptable risk.³⁹

Due to the importance and complexity of artificial intelligence, it is virtually impossible to regulate it without the existence of a specialized body.⁴⁰ Admittedly, bad regulation can often be worse than no regulation at all,⁴¹ but as things stand, there is no reason to believe that the yet-to-be-formed EU Artificial Intelligence Office will do its job poorly. At the same time, considering that a number of companies working in the field of artificial intelligence have already had scandals related to security and human rights,⁴² it can be said that the existence of the regulation is necessary. As a result, it is not justified to say that the establishment of the Artificial Intelligence Office by the Regulation of the European Union Parliament and the Council will in any way have a negative impact on the given field.

As for artificial intelligence containing an unacceptable risk, as already mentioned above, work on such tools (except for specialized parties working in the field of defense and security) has been prohibited for everyone. Critics of the regulation point out that with this step, the European Union lags behind, for example, the People's Republic of China, in which human monitoring and social classification is an important direction of the development of artificial intelligence.⁴³

The preamble of the regulation explicitly states that artificial intelligence containing unacceptable risk is associated with actions that cannot be entrusted to artificial intelligence.⁴⁴ All of the areas identified as containing unacceptable risks in the regulation are related to issues that have a particularly large impact on people's daily lives.⁴⁵

work Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) *Journal of Internet Law*, 25(4). pp. 8-17.

35 Laux, J. Wachter, S. Mittelstadt, B. Three Pathways for Standardisation and Ethical Disclosure by Default under the European Union Artificial Intelligence Act. (2024) *Computer Law & Security Review*, 53. pp. 1-11.

36 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. pp. 463-474.

37 Voss, W.G. AI Act: The European Union's Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) *Journal of Internet Law*, 25(4). pp. 8-17.

38 Pirozzoli, A. The Human-centric Perspective in the Regulation of Artificial Intelligence. (2024) *Insight European Papers*, 9(1). pp. 105-116.

39 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelli-

gence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. pp. 463-474.

40 Novelli, C. Casolari, F. Rotolo, A. Taddeo, M. Floridi, L. AI Risk Assessment: A Scenario-Based, Proportional Methodology for the AI Act. (2024) *The Digital Society Journal*, 3(13). pp. 1-29.

41 Baronchelli, A. Shaping new norms for AI. (2024) *Philosophical Transactions of the Royal Society*, 379. pp. 1-6.

42 Mitchell, A.D. Let, D. Tang, L. AI Regulation and the Protection of Source Code. (2023) *International Journal of Law and Information Technology*, 31(4). pp. 183-301.

43 Mendez-Suarez, M. Virginia, S.M. De Prat, J.M. Do Current Regulations Prevent Unethical AI Practices? (2023) *Journal of Competitiveness*, 15(3). pp. 207-222.

44 Novelli, C. Casolari, F. Rotolo, A. Taddeo, M. Floridi, L. AI Risk Assessment: A Scenario-Based, Proportional Methodology for the AI Act. (2024) *The Digital Society Journal*, 3(13). pp. 1-29.

45 Mendez-Suarez, M. Virginia, S.M. De Prat, J.M. Do Current Regulations Prevent Unethical AI Practices? (2023) *Journal of*

Therefore, interference therein, which is often conducted via artificial intelligence,⁴⁶ can in no way be deemed acceptable.⁴⁷ Therefore, the decision taken by the European Union to ban the creation of such artificial intelligence cannot be considered an undesirable step.

As a result, it can be stated that the provisions of the regulation will not have any significant negative impact on the development of artificial intelligence. On the other hand, it can also be said that creating a legal framework can have a net positive effect on the mentioned field.

First of all, it is often desirable for businesses to establish rules of conduct and clearly define prohibited actions, as it eliminates ambiguity, which is usually considered to be a hindering factor to business.⁴⁸ In addition, provisions related to transparency will increase the number of sources available to start-ups and average businesses, which will also have a positive impact on the level of development of artificial intelligence in the future.⁴⁹

Considering all of the above, it can be said that the criticism of the regulation from the point of

view that it will hinder the development of artificial intelligence in the European Union is without foundation. On the contrary, its introduction will reduce ambiguity and provide transparency, which will positively impact the entire field both within and outside the EU.

CONCLUSION

Adopting the draft “Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonized rules on artificial intelligence” is an important step forward in regulating the field of artificial intelligence. This is the first normative act of comparable scale to regulate the research, creation, and use of artificial intelligence by the private sector. Adopting it creates a framework within which artificial intelligence and the people working on it can evolve. The regulation does not prevent the persons working in the field from effectively performing their activities; on the contrary, it will positively affect them.

However, the mentioned regulation remains only the first step. Based on this, it is necessary to develop a more detailed set of rules that will regulate all important areas related to the use of artificial intelligence. The special bodies created within the framework of the regulation are obliged to ensure the correct application of the rules in practice. Only in this case it will be possible to develop artificial intelligence in such a way that the main goal specified in the preamble of the regulation – the well-being of humankind – is achieved.

Competitiveness, 15(3). pp. 207-222.

46 Mitchell, A.D. Let, D. Tang, L. AI Regulation and the Protection of Source Code. (2023) *International Journal of Law and Information Technology*, 31(4). pp. 183-301.

47 Novelli, C. Casolari, F. Rotolo, A. Taddeo, M. Floridi, L. AI Risk Assessment: A Scenario-Based, Proportional Methodology for the AI Act. (2024) *The Digital Society Journal*, 3(13). pp. 1-29.

48 Mendez-Suarez, M. Virginia, S.M. De Prat, J.M. Do Current Regulations Prevent Unethical AI Practices? (2023) *Journal of Competitiveness*, 15(3). pp. 207-222.

49 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. pp. 463-474.

BIBLIOGRAPHY

1. Alon-Barkat, S. Busuioc, M. Human–AI Interactions in Public Sector Decision Making: „Automation Bias” and „Selective Adherence” to Algorithmic Advice. (2023) *Journal of Public Administration Research and Theory*, 33(1). pp. 153-169.
2. Baronchelli, A. Shaping new norms for AI. (2024) *Philosophical Transactions of the Royal Society*, 379. pp. 1-6.
3. European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024].
4. Gaffar, H. Albarashdi, S. Copyright Protection for AI-Generated Works: Exploring Originality and Ownership in a Digital Landscape. (2024) *Asian Journal of International Law*, 24. pp. 1-25.

5. Gibney, E. What the EU's tough AI law means for research and ChatGPT. (2024) *Nature*, 626. pp. 938-939.
6. Gornet, M. Maxwell, W. The European approach to regulating AI through technical standards. (2024) *The HAL Open Science Journal*, 24. pp. 1-25.
7. Hacker, P. A Legal Framework for AI Training Data – from First Principles to the Artificial Intelligence Act. (2021) *Law, Innovation and Technology Journal*, 13(2). pp. 257-301.
8. Hakan, C. Criminal Liability of Artificial Intelligence from the Perspective of Criminal Law: An Evaluation in the Context of the General Theory of Crime and Fundamental Principles. (2024) *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 55(15). pp. 276-313.
9. Laux, J. Wachter, S. Mittelstadt, B. Three Pathways for Standardisation and Ethical Disclosure by Default under the European Union Artificial Intelligence Act. (2024) *Computer Law & Security Review*, 53. pp. 1-11.
10. Luk, A. The Relationship Between Law and Technology: Comparing Legal Responses to Creators' Rights under Copyright Law through Safe Harbor for Online Intermediaries and Generative AI Technology. (2023) *Law, Innovation and Technology Journal*, 16(1). pp. 148-169.
11. Mendez-Suarez, M. Virginia, S.M. De Prat, J.M. Do Current Regulations Prevent Unethical AI Practices? (2023) *Journal of Competitiveness*, 15(3). pp. 207-222.
12. Mitchell, A.D. Let, D. Tang, L. AI Regulation and the Protection of Source Code. (2023) *International Journal of Law and Information Technology*, 31(4). pp. 183-301.
13. Novelli, C. Casolari, F. Rotolo, A. Taddeo, M. Floridi, L. AI Risk Assessment: A Scenario-Based, Proportional Methodology for the AI Act. (2024) *The Digital Society Journal*, 3(13). pp. 1-29.
14. Pirozzoli, A. The Human-centric Perspective in the Regulation of Artificial Intelligence. (2024) *Insight European Papers*, 9(1). pp. 105-116.
15. Sganga, C. Is There Still a Policy Agenda for EU Copyright Law? (2023) *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 54. pp. 1407-1417.
16. Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. pp. 463-474.
17. Voss, W.G. AI Act: The European Union's Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) *Journal of Internet Law*, 25(4). pp. 8-17.

ევროკავშირის რეგულაცია ხელოვნური ინტელექტის შესახებ: წინ გადადგმული ნაბიჯი თუ პროგრესის შეკავების მცდელობა?

ბექა ხიტერი

სამართლის დოქტორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ასოცირებული პროფესორი, ევროპის უნივერსიტეტი, საქართველო

ნაზი ვარაზაშვილი

სამართლის დოქტორანტი, ნიუ ვიკენ უნივერსიტეტი, საქართველო

აბსტრაქტი

2024 წლის 13 მარტს ევროპის პარლამენტმა მიიღო „ხელოვნური ინტელექტის შესახებ ჰარმონიზებული წესების შემოღების შესახებ რეგულაციის“ პროექტი, ხოლო იმავე წლის 21 მაისს ევროკავშირის საბჭომაც დაამტკიცა აღნიშნული აქტი. შედეგად, 2024 წლის ივლისიდან რეგულაცია შევა ძალაში და აამოქმედებს მსოფლიოში პირველ მონესრიგებას, რომლის მიზანია დაარეგულიროს კერძო სექტორში ხელმისაწვდომი არსებითად ყველა სახის ხელოვნური ინტელექტი.

ხელოვნური ინტელექტი თანამედროვე სამყაროს ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს გამოწვევად რჩება. მასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიები მაღალი სისწრაფით ვითარდება, რაც გავლენას ახდენს ყველა ბიზნესის ოპერირებასა და ნებისმიერი ადამიანის ცხოვრებაზე. შედეგად, აუცილებელია, რომ მოხდეს სფეროს მაქსიმალურად ეფექტიანად რეგულირება, თუმცა, ზემოთ აღნიშნულ რეგულაციამდე, პრაქტიკულად, არანაირი საკანონმდებლო ჩარჩო არ არსებობდა, რაც განსაკუთრებით ზრდის მის მნიშვნელობას. აუცილებელია, რომ მოხდეს მოცემული რეგულაციის საფუძვლიანი ანალიზი, რათა შესაძლებელი იყოს სამომავლოდ კიდევ უფრო ეფექტიანი მონესრიგების შემუშავება.

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნური ინტელექტი, AI, ევროკავშირის სამართალი, რეგულაცია, ახალი რეგულაცია

2024 წლის 13 მარტს ევროპის პარლამენტმა ხმათა უმრავლესობით დაამტკიცა „ხელოვნური ინტელექტის შესახებ ჰარმონიზებული წესების შემოღების შესახებ რეგულაციის“ პროექტი, ხოლო იმავე წლის 21 მაისს ევროკავშირის საბჭომ ერთხმად დაამტკიცა აღნიშნული აქტი¹. შედეგად, 2024 წლის ივლისიდან რეგულაცია შევა ძალაში და ამოქმედებს მსოფლიოში პირველ მოწესრიგებას, რომლის მიზანია დაარეგულიროს კერძო სექტორში ხელმისაწვდომი არსებითად ყველა სახის ხელოვნური ინტელექტი².

ხელოვნური ინტელექტი თანამედროვე სამყაროს ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს გამოწვევად რჩება³. მასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიები მაღალი სისწრაფით ვითარდება⁴, რაც გავლენას ახდენს როგორც თითქმის ყველა ინდუსტრიაზე⁵, ისე საშუალო ადამიანის ცხოვრებაზეც კი⁶. შედეგად, აუცილებელია, რომ მოხდეს სფეროს მაქსიმალურად ეფექტიანად რეგულირება, თუმცა, ზემოთ აღნიშნულ რეგულაციამდე, პრაქტიკულად, არანაირი საკანონმდებლო ჩარჩო არ არსებობდა, რაც განსაკუთრებით ზრდის მის მნიშვნელობას.

რეგულაციის პროექტი პირველად ევროკავშირის კომისიამ 2021 წლის 21 აპრილს წარადგინა⁷. შედეგად, შემდგომი 3 წლის განმა-

ვლობაში, მასთან დაკავშირებით მრავალი სხვადასხვა სახის მოსაზრება გამოითქვა, როგორც პოზიტიური, ისე ნეგატიური შეფასებებით⁸. თუმცა, მიუხედავად პოლარიზებული რეაქციისა, მისი მოღება რადიკალური შინაარსობრივი ცვლილებების გარეშე მოხდა⁹.

ზემოთ მოცემულის გათვალისწინებით, შეიძლება ითქვას, რომ მიუხედავად რეგულაციის სიახლისა, ხელმისაწვდომია მასთან დაკავშირებული აკადემიური კვლევები, რომლებიც ბოლო სამი წლის განმავლობაში განხორციელდა. აღნიშნული ნაშრომებისა და პირველადი კვლევის გამოყენებით, წინამდებარე ნაშრომის მიზანია, შეაფასოს მიღებული რეგულაცია და წარმოადგინოს მისი ტექსტისა და პოტენციური შედეგების კრიტიკული ანალიზი.

1. რეგულაციის ძირითადი დებულებები

იმის გათვალისწინებით, რომ ევროკავშირის რეგულაცია, ფაქტობრივად, ახალი სფეროს მოწესრიგების პირველ მცდელობას წარმოადგენს, ბუნებრივია, მასში ბევრი ახლებური დებულებაა თავმოყრილი¹⁰. ეს ნიშნავს, რომ რეგულაციის ტექსტთან დაკავშირებით არსებობს ბევრი კითხვის ნიშანი, რომლებზეც დასაბუთებული პასუხის გაცემა, ჯერჯერობით, პრაქტიკის არარსებობის გათვალისწინებით, არ არის შესაძლებელი¹¹.

პირველ რიგში, აღსანიშნავია, რომ რეგულაციის დაფარვის სფერო მოიცავს ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებას როგორც კერძო,

1 Gornet, M. Maxwell, W. The European approach to regulating AI through technical standards. (2024) The HAL Open Science Journal, 24. გვ. 1-25.
2 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]
3 Voss, W.G. AI Act: The European Union's Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) Journal of Internet Law, 25(4). გვ. 8-17.
4 Alon-Barkat, S. Busuioc, M. Human-AI Interactions in Public Sector Decision Making: „Automation Bias“ and „Selective Adherence“ to Algorithmic Advice. (2023) Journal of Public Administration Research and Theory, 33(1). გვ. 153-169.
5 Hacker, P. A Legal Framework for AI Training Data – from First Principles to the Artificial Intelligence Act. (2021) Law, Innovation and Technology Journal, 13(2). გვ. 257-301.
6 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) Journal of Public Administration Finance and Law, 31. გვ. 463-474.
7 Voss, W.G. AI Act: The European Union's Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance.

(2021) Journal of Internet Law, 25(4). გვ. 8-17.
8 Laux, J. Wachter, S. Mittelstadt, B. Three Pathways for Standardisation and Ethical Disclosure by Default under the European Union Artificial Intelligence Act. (2024) Computer Law & Security Review, 53. გვ. 1-11.
9 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]
10 Hacker, P. A Legal Framework for AI Training Data – from First Principles to the Artificial Intelligence Act. (2021) Law, Innovation and Technology Journal, 13(2). გვ. 257-301.
11 Laux, J. Wachter, S. Mittelstadt, B. Three Pathways for Standardisation and Ethical Disclosure by Default under the European Union Artificial Intelligence Act. (2024) Computer Law & Security Review, 53. გვ. 1-11.

ისე საჯარო სექტორში მიზნებიდან გამომდინარე¹². ამავდროულად, ნორმატიულ აქტში დაშვებულია რამდენიმე გამონაკლისი, რომლებშიც შედის სამხედრო და თავდაცვის სფეროებში ხელოვნური ინტელექტით სარგებლობა, ასევე, მისი გამოყენება ექსკლუზიურად კვლევითი და სამეცნიერო მიზნებით¹³.

რაც შეეხება რეგულაციის შინაარსს, აქ გამოყენებულია ე.წ. „რისკებზე დაფუძნებული“ მიდგომა, რომლის ფარგლებშიც, რაც უფრო მეტია რისკი, რომელიც გამომდინარეობს ხელოვნური ინტელექტიდან, მით უფრო მკაცრი წესები ვრცელდება მასზე¹⁴. რეგულაციის მიხედვით, ხელოვნური ინტელექტი, მისგან გამომდინარე რისკის მიხედვით, დაიყო სამ კატეგორიად:

მიუღებელი რისკი – ისეთი სისტემები, რომლებიც კაცობრიობისათვის საფრთხედ აღიქმება. მათ შორის, რეგულაციაში მოყვანილი მაგალითების მიხედვით, შედის კოგნიტური ქცევითი მანიპულაცია (როგორც სრული მოსახლეობის, ისე მისი რომელიმე მოწყვლადი ნაწილის), სოციალური შეფასება (ხალხის კატეგორიებად დაყოფა ან/და ქულათა სისტემით შეფასება მათი ქცევის, სოციალური სტატუსის ან პიროვნული მახასიათებლების მიხედვით), ასევე, ბიომეტრიულ იდენტიფიცირებაზე და ადამიანთა ადგილმდებარეობის განსაზღვრაზე ორიენტირებული ხელოვნური ინტელექტი. მიუღებელი რისკის შემცველი ყველა ხელოვნური ინტელექტის შექმნა ან გამოყენება ევროკავშირის მთელ ტერიტორიაზე სრულად იკრძალება¹⁵.

მაღალი რისკი – რეგულაციის ტექსტით, ყველა ხელოვნური ინტელექტი, რომელიც

უარყოფით გავლენას ახდენს ადამიანთა ძირითად უფლებებზე ან მათს უსაფრთხოებაზე, განიხილება მაღალი რისკის შემცველად. ასეთთა შორის შედის ყველა სახის ხელოვნური ინტელექტი, რომელიც გამოიყენება ისეთ სფეროებში, როგორცაა ავიაცია, სამედიცინო აპარატურა, ავტომობილები, ლიფტები, სათამაშოები, ინფრასტრუქტურის ოპერირება, განათლება, შრომა და დასაქმებულთა მართვა, კომუნალური სერვისები, საპოლიციო აქტივობა, მიგრაცია და იურიდიული დახმარება. ყველა სახის მაღალი რისკის შემცველი ხელოვნური ინტელექტი, სანამ იგი ხელმისაწვდომი გახდება მოსახლეობისათვის, უნდა შეფასდეს შესაბამისი ორგანოს მიერ და, შემდგომ, დაექვემდებაროს პერიოდულ შემოწმებას¹⁶.

მცირე რისკი – ყველა ის ხელოვნური ინტელექტი, რომელიც არ ხვდება ზემოთ მოცემულ ორ კატეგორიაში, განიხილება მცირე რისკის შემცველად. ასეთთა შორის არის, მაგალითად, მაგენერირებადი ხელოვნური ინტელექტი (მაგალითად, ChatGPT)¹⁷. მცირე რისკის შემცველ ხელოვნურ ინტელექტს დამატებითი მონესრიგება არ უწესდება, თუმცა მასზე ვრცელდება გამჭვირვალობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები¹⁸.

რეგულაციის მიხედვით, როდესაც რაიმე სახის პროდუქტი იქმნება ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებით, სავალდებულოა, რომ იგი აშკარად იყოს იდენტიფიცირებული, როგორც ხელოვნური ინტელექტის მიერ შექმნილი. ამასთან, მწარმოებელი ვალდებულია, უზრუნველყოს, რომ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებით შეუძლებელი იყოს უკანონო პროდუქტის შექმნა¹⁹. ასევე აღსანიშნავია, რომ რეგულაციით შემოღებულია ხელოვნური ინტელექტის შემმუშავებელი ყველა პირისათ-

12 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. მუხლი 2.1.

13 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. მუხლი 2.2, პრეამბულის პუნქტი 16.

14 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. პრეამბულის პუნქტი 14.

15 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. კარი II.

16 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. კარი III.

17 Pirozzoli, A. The Human-centric Perspective in the Regulation of Artificial Intelligence. (2024) Insight European Papers, 9(1). გვ. 105-116.

18 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) Journal of Public Administration Finance and Law, 31. გვ. 463-474.

19 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. კარი IV.

ვის სავალდებულო ქცევის წესები, რომელთა მიზანია კიდევ უფრო გაზარდოს უსაფრთხოების დონე²⁰.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელსაც რეგულაცია აწესრიგებს, არის ხელოვნური ინტელექტის საკითხებთან დაკავშირებით შესაბამისი ორგანოების შექმნა. კომისიის ფარგლებში შეიქმნება ხელოვნური ინტელექტის ოფისი, ასევე მასთან არსებული დამოუკიდებელი ექსპერტების სამეცნიერო პანელი. დამატებით, ასევე, შეიქმნება წევრი სახელმწიფოების წარმომადგენლებით ჩამოყალიბებული ხელოვნური ინტელექტის საბჭო, რომელთან ერთად იმუშავებს დაინტერესებულ პირთა ფორუმი, რომელიც საბჭოს პერიოდულად წარუდგენს რეკომენდაციებს²¹.

იმ შემთხვევაში, თუკი ხელოვნური ინტელექტის მწარმოებელი დაარღვევს რეგულაციის მიერ დადგენილ წესებს, მას დაეკისრება ჯარიმა, რომლის ოდენობასაც კომისიის ხელოვნური ინტელექტის ოფისი განსაზღვრავს²² და რომელიც შეიძლება, წარმოადგენდეს კომპანიის გლობალური ბრუნვის დადგენილ პროცენტს, რომელიც, ზოგ შემთხვევაში, შესაძლოა, განსაკუთრებულად დიდი ოდენობის იყოს, რაც გაზრდის ოფისის გადაწყვეტილებებისა და რეგულაციის მოთხოვნების პრაქტიკაში აღსრულების ალბათობას²³.

საბოლოოდ, უნდა აღინიშნოს, რომ რეგულაცია, ასევე, მიზნად ისახავს ინოვაციის ხელშეწყობასაც. რეგულაციის მიხედვით, წევრი სახელმწიფოები ვალდებული არიან, ხელი შეუწყონ დამოუკიდებელ და დამწყებ კერძო პირებს, გამოიკვლიონ და შექმნან ხელოვნური ინტელექტი ისეთ გარემოში, რომ მოხდეს მისი ფართო საზოგადოებისათვის წა-

რდგენა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც დადასტურდება მასთან დაკავშირებული რისკების მინიმუმამდე დაყვანის ფაქტი²⁴.

რეგულაცია ძალაში შედის ეტაპობრივად და სრულად ძალაში იქნება მისი გამოქვეყნებიდან 24 თვის ვადაში, თუმცა გამონაკლისად გვევლინება მაღალი რისკის შემცველ ხელოვნურ ინტელექტთან დაკავშირებული სპეციალური დებულებები, რომლებიც ძალაში გამოქვეყნებიდან 36 თვის ვადაში შევა²⁵.

2. დასახული მიზანი და რეგულაციის ტექსტის მასთან შესაბამისობა

რეგულაციის პრეამბულაში ხაზგასმულია, რომ მისი მიზანია, იზრუნოს ადამიანის ძირითადი უფლებების დაცვაზე და მაქსიმალურად შეზღუდოს მათი შელახვა ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებით²⁶. ამასთან, მნიშვნელოვანია იმის გამოკვეთა, რომ რეგულაცია ეხება ხელოვნურ ინტელექტთან დაკავშირებულ მხოლოდ ზოგიერთ საკითხს და ვერ ჩაითვლება ნორმატიულ აქტად, რომელიც აწესრიგებს ხელოვნური ინტელექტის შექმნასა და გამოყენებასთან ასოცირებულ ყველა თემას²⁷.

დღეს აქტიური მსჯელობა მიმდინარეობს ხელოვნური ინტელექტის შექმნასა და ე.წ. „წვრთნასთან“ დაკავშირებით²⁸. დღეს არსებული სტანდარტული პრაქტიკით, ხელოვნური ინტელექტის პროგრამირებისას ხდება მისთვის განსაკუთრებით დიდი ოდენობის ინფორმაციის მიწოდება, რომლის გადამუ-

20 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. კარი IX.

21 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. კარი VI-VIII.

22 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. კარი X.

23 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) Journal of Public Administration Finance and Law, 31. გვ. 463-474.

24 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. კარი V.

25 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. მუხლი 85.

26 European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]. პრეამბულა.

27 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) Journal of Public Administration Finance and Law, 31. გვ. 463-474.

28 Gibney, E. What the EU's tough AI law means for research and ChatGPT. (2024) Nature, 626. გვ. 938-939.

შავების შედეგადაც ხელოვნური ინტელექტი ვითარდება და ახალ შესაძლებლობებს იძენს²⁹. მაგალითად, ხელოვნური ინტელექტი, რომლის ფუნქციაც ფერწერული ნაშრომების შექმნაა, სწავლობს ადამიანთა მიერ დახატული ნახატების გამოყენებით და შემდეგ შეუძლია, მათი მსგავსი ნახატი თავადაც შექმნას³⁰. აქედან გამომდინარე, ის მხატვრები, რომელთა ნაშრომებიც სხვადასხვა კომპანიის მიერ შექმნილი ხელოვნური ინტელექტის მიერ გამოიყენება, მიიჩნევენ, რომ მათი საავტორო უფლებები ირღვევა³¹. სიტუაცია არსებითად იდენტურია ხელოვნების ყველა სხვა სფეროშიც, რომლებშიც ხელოვნური ინტელექტი „მოღვაწეობს“³². მოცემული საკითხი ხელოვნური ინტელექტისა და მისი გავლენის შესახებ აკადემიური და სამართლებრივი მსჯელობის ერთ-ერთ უმთავრეს ნაწილად გვევლინება, თუმცა რეგულაცია მას არც კი ეხება და მოწესრიგების მიღმა ტოვებს.

კიდევ ერთი თემა, რომელიც რეგულაციის ტექსტში არ გვხვდება, არის ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებით ჩადენილი დანაშაული. ინტერნეტ-სივრცეში სულ უფრო და უფრო ხშირად ხდება ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება უკანონო მიზნებით³³, თუმცა რეგულაცია არც მოცემულ საკითხზე არ გვთავაზობს მოწესრიგებას.

შედეგად, შეიძლება იმაზე საუბარი, რომ, ერთი მხრივ, მნიშვნელოვანია ის ნაბიჯები, რომლებიც გადადგმულია მოცემული რეგუ-

ლაციის მიღებით და რომ ევროკავშირი პირველია, რომელმაც შექმნა საკანონმდებლო ჩარჩო ამ უაღრესად მნიშვნელოვანი სფეროს მოწესრიგების მიზნით³⁴. ამავდროულად კი ხაზგასასმელია, რომ საკითხი ამონურული არ არის და ხელოვნური ინტელექტის მოწესრიგება უნდა გაგრძელდეს, რათა შეიქმნას ნორმატიული სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს, რომ მიღებული რეგულაციის პრეამბულაში განსაზღვრული მიზანი მართლაც მიღწეული იქნეს.

3. კოტენსიური გავლენა ხელოვნური ინტელექტის განვითარებაზე

როგორც თითქმის ყველა ახალ მოწესრიგებას, ევროკავშირის მიერ ხელოვნური ინტელექტის შესახებ ჰარმონიზებული წესების შემოღების შესახებ რეგულაციის პროექტის პირველად წარდგენასაც მოჰყვა შესაბამისი ინდუსტრიის წევრების მხრიდან ნეგატიური რეაქცია³⁵. გამოითქვა მოსაზრებები, რომ სფეროს რეგულირების გზით ევროკავშირი მხოლოდ იმას უზრუნველყოფდა, რომ მოხდებოდა მის ფარგლებში აღნიშნული სფეროს განვითარების შეზღუდვა და უპირატესობა მიეცემოდა ევროკავშირის გლობალურ კონკურენტებს³⁶.

აღნიშნულთან დაკავშირებით აუცილებელია იმის ხაზგასმა, რომ რეგულაცია, ფაქტობრივად, მხოლოდ ზოგად ჩარჩოდ გვევლინება³⁷. მასში არსებული წესების დიდი უმრავლესობა ორ კატეგორიად შეიძლება დაიყოს: 1. მონახაზი, რომლის ფარგლებშიც შემდგომ უფრო დეტალური მოწესრიგება უნდა შეიქმნეს; და 2. ზოგადი წესები, რომლებსაც ხელოვნურ ინტე-

29 Luk, A. The Relationship Between Law and Technology: Comparing Legal Responses to Creators' Rights under Copyright Law through Safe Harbor for Online Intermediaries and Generative AI Technology. (2023) *Law, Innovation and Technology Journal*, 16(1). გვ. 148-169.

30 Sganga, C. Is There Still a Policy Agenda for EU Copyright Law? (2023) *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 54. გვ. 1407-1417.

31 Gaffar, H. Albarashdi, S. Copyright Protection for AI-Generated Works: Exploring Originality and Ownership in a Digital Landscape. (2024) *Asian Journal of International Law*, 24. გვ. 1-25.

32 Luk, A. The Relationship Between Law and Technology: Comparing Legal Responses to Creators' Rights under Copyright Law through Safe Harbor for Online Intermediaries and Generative AI Technology. (2023) *Law, Innovation and Technology Journal*, 16(1). გვ. 148-169.

33 Hakan, C. Criminal Liability of Artificial Intelligence from the Perspective of Criminal Law: An Evaluation in the Context of the General Theory of Crime and Fundamental Principles. (2024) *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 55(15). გვ. 276-313.

34 Voss, W.G. AI Act: The European Union's Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) *Journal of Internet Law*, 25(4). გვ. 8-17.

35 Laux, J. Wachter, S. Mittelstadt, B. Three Pathways for Standardisation and Ethical Disclosure by Default under the European Union Artificial Intelligence Act. (2024) *Computer Law & Security Review*, 53. გვ. 1-11.

36 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. გვ. 463-474.

37 Voss, W.G. AI Act: The European Union's Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) *Journal of Internet Law*, 25(4). გვ. 8-17.

ლექტზე მომუშავე პირები, კეთილსინდისიერების პრინციპის ფარგლებში, ისედაც უნდა იცავდნენ³⁸. რეალურად, მყარი, კონკრეტული წესები, რომლებიც არსებითად ცვლის მდგომარეობას, არის მხოლოდ ორი: მარეგულირებელი ორგანოს შექმნა და მიუღებელი რისკის შემცველი ხელოვნური ინტელექტის შემუშავების აკრძალვა³⁹.

ხელოვნური ინტელექტის მნიშვნელობიდან და კომპლექსურობიდან გამომდინარე, მისი მოწესრიგება სპეციალიზებული ორგანოს არსებობის გარეშე, ფაქტობრივად, შეუძლებელია⁴⁰. მართალია, არასწორი რეგულირება ხშირად შეიძლება რეგულირების არარსებობაზე უარესიც კი იყოს⁴¹, თუმცა, მოცემული მდგომარეობით, არ არსებობს მიზეზი ვივარაუდოთ, რომ ჯერ კიდევ ჩამოუყალიბებული ევროკავშირის ხელოვნური ინტელექტის ოფისი საკუთარ საქმეს ცუდად გააკეთებს. ამასთან, იმის გათვალისწინებით, რომ ხელოვნურ ინტელექტის სფეროში მომუშავე არაერთ კომპანიას უკვე ჰქონდა უსაფრთხოებასთან და ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული სკანდალები⁴², შეიძლება იმის თქმა, რომ რეგულაციის არსებობა საჭიროა. შედეგად, იმის თქმა, რომ ევროკავშირის პარლამენტისა და საბჭოს რეგულაციის მიერ ხელოვნური ინტელექტის ოფისის შექმნა რაიმე გზით ნეგატიურ გავლენას იქონიებს მოცემულ სფეროზე, არ არის გამართლებული.

რაც შეეხება მიუღებელი რისკის შემცველ ხელოვნურ ინტელექტს, როგორც ზემოთ უკვე აღნიშნა, ასეთი სახის ინსტრუმენტებზე მუშაობა (თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროში მომუშავე სპეციალიზებული პირების გარდა) ყველასათვის ბლანკეტურად აკრძალა. რეგუ-

ლაციის კრიტიკოსები აღნიშნავენ, რომ ამ ნაბიჯით ევროკავშირი ჩამორჩება, მაგალითად, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას, რომელშიც ადამიანთა მონიტორინგი და სოციალური კლასიფიცირება ხელოვნური ინტელექტის განვითარების მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს⁴³.

რეგულაციის პრეამბულაში პირდაპირ აღნიშნულია, რომ მიუღებელი რისკის შემცველი ხელოვნური ინტელექტი ასოცირდება ისეთ მოქმედებებთან, რომელთა მინდობაც ხელოვნური ინტელექტისათვის არ შეიძლება⁴⁴. ყველა ის სფერო, რომლებიც მიუღებელი რისკის შემცველად არის მოხსენიებული რეგულაციაში, უკავშირდება ისეთ საკითხებს, რომლებიც განსაკუთრებულად დიდი გავლენის მქონეა ადამიანთა ყოველდღიურ ცხოვრებაზე⁴⁵. შესაბამისად, მათში არასწორად ჩარევა, რაც ხშირად ხდება ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებით⁴⁶, დასაშვებად ვერ ჩაითვლება⁴⁷. ამიტომ, ევროკავშირის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება – აკრძალოს ასეთი სახის ხელოვნური ინტელექტის შექმნა – ნამდვილად ვერ ჩაითვლება არასასურველ ნაბიჯად.

შედეგად, შეიძლება იმის აღნიშვნა, რომ რეგულაციის დებულებები არსებით ნეგატიურ გავლენას არ მოახდენს ხელოვნური ინტელექტის განვითარებაზე. მეორე მხრივ, ასევე შეიძლება იმაზე საუბარი, რომ საკანონმდებლო ჩარჩოს შექმნამ შეიძლება პოზიტიური ეფექტი იქონიოს აღნიშნულ სფეროზე.

პირველ რიგში, ხშირად ქცევის წესების დადგენა და აკრძალული მოქმედებების აშკარად განსაზღვრა სასურველია ბიზნესისათვის, რადგანაც ეს აქრობს ბუნდოვანებას, რომელიც

38 Pirozzoli, A. The Human-centric Perspective in the Regulation of Artificial Intelligence. (2024) Insight European Papers, 9(1). გვ. 105-116.
39 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) Journal of Public Administration Finance and Law, 31. გვ. 463-474.
40 Novelli, C. Casolari, F. Rotolo, A. Taddeo, M. Floridi, L. AI Risk Assessment: A Scenario-Based, Proportional Methodology for the AI Act. (2024) The Digital Society Journal, 3(13). გვ. 1-29.
41 Baronchelli, A. Shaping new norms for AI. (2024) Philosophical Transactions of the Royal Society, 379. გვ. 1-6.
42 Mitchell, A.D. Let, D. Tang, L. AI Regulation and the Protection of Source Code. (2023) International Journal of Law and Information Technology, 31(4). გვ. 183-301.

43 Mendez-Suarez, M. Virginia, S.M. De Prat, J.M. Do Current Regulations Prevent Unethical AI Practices? (2023) Journal of Competitiveness, 15(3). გვ. 207-222.
44 Novelli, C. Casolari, F. Rotolo, A. Taddeo, M. Floridi, L. AI Risk Assessment: A Scenario-Based, Proportional Methodology for the AI Act. (2024) The Digital Society Journal, 3(13). გვ. 1-29.
45 Mendez-Suarez, M. Virginia, S.M. De Prat, J.M. Do Current Regulations Prevent Unethical AI Practices? (2023) Journal of Competitiveness, 15(3). გვ. 207-222.
46 Mitchell, A.D. Let, D. Tang, L. AI Regulation and the Protection of Source Code. (2023) International Journal of Law and Information Technology, 31(4). გვ. 183-301.
47 Novelli, C. Casolari, F. Rotolo, A. Taddeo, M. Floridi, L. AI Risk Assessment: A Scenario-Based, Proportional Methodology for the AI Act. (2024) The Digital Society Journal, 3(13). გვ. 1-29.

ხელის შემშლელ ფაქტორად გვევლინება⁴⁸. ამასთან, გამჭვირვალობასთან დაკავშირებული დებულებები გაზრდის საშუალო ბიზნესისათვის ხელმისაწვდომი წყაროების რაოდენობას, რაც, ასევე, პოზიტიურად აისახება მომავალში ხელოვნური ინტელექტის განვითარების დონეზე⁴⁹.

ყოველივე ზემოთ მოცემულის გათვალისწინებით, შეიძლება ითქვას, რომ რეგულაციის კრიტიკა იმ თვალსაზრისით, რომ იგი ხელს შეუშლის ხელოვნური ინტელექტის განვითარებას ევროკავშირში, საფუძველს არის მოკლებული. პირიქით, მისი შემოღებით მცირდება ბუნდოვანება და უზრუნველყოფილი იქნება გამჭვირვალობა, რომელიც პოზიტიურად აისახება მთლიანად სფეროზე როგორც ევროკავშირის ფარგლებში, ისე მის გარეთ.

დასკვნა

ევროკავშირის პარლამენტისა და საბჭოს მიერ „ხელოვნური ინტელექტის შესახებ ჰარმონიზებული წესების შემოღების შესახებ

- 48 Mendez-Suarez, M. Virginia, S.M. De Prat, J.M. Do Current Regulations Prevent Unethical AI Practices? (2023) *Journal of Competitiveness*, 15(3). გვ. 207-222.
- 49 Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. გვ. 463-474.

რეგულაციის“ პროექტის მიღება მნიშვნელოვანი წინგადადგმული ნაბიჯია ხელოვნური ინტელექტის სფეროს მონესრიგებაში. ეს არის შედარებადი მასშტაბის პირველი ნორმატიული აქტი, რომელიც კერძო სექტორის მიერ ხელოვნური ინტელექტის კვლევას, შექმნასა და გამოყენებას არეგულირებს. მისი მიღებით იქმნება ჩარჩო, რომლის ფარგლებშიც შესაძლებელია, რომ ხელოვნური ინტელექტი და მასზე მომუშავე პირები განვითარდნენ. რეგულაცია ხელს არ უშლის სფეროში მოღვაწე პირების მიერ საკუთარი საქმიანობის ეფექტურად შესრულებას და, პირიქით, პოზიტიურ ეფექტს იქონიებს მათზე.

ამასთან, ხსენებული რეგულაცია რჩება მხოლოდ პირველ ნაბიჯად. მის საფუძველზე აუცილებელია, შემუშავდეს როგორც უფრო დეტალური მონესრიგება, რომელიც ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებასთან დაკავშირებულ ყველა მნიშვნელოვან სფეროს დაარეგულირებს. რეგულაციის ფარგლებში შექმნილი სპეციალური ორგანოები კი ვალდებული არიან, უზრუნველყონ წესების სწორი გამოყენების პრაქტიკაში აღსრულება. მხოლოდ ამ შემთხვევაში გახდება შესაძლებელი, რომ ხელოვნური ინტელექტის განვითარდეს ისე, რომ მიღწეული იყოს რეგულაციის პრეამბულაში მითითებული უმთავრესი მიზანი – კაცობრიობის კეთილდღეობა.

ბიბლიოგრაფია

1. Alon-Barkat, S. Busuioc, M. Human-AI Interactions in Public Sector Decision Making: „Automation Bias“ and „Selective Adherence“ to Algorithmic Advice. (2023) *Journal of Public Administration Research and Theory*, 33(1). გვ. 153-169.
2. Baronchelli, A. Shaping new norms for AI. (2024) *Philosophical Transactions of the Royal Society*, 379. გვ. 1-6.
3. European Union Law Electronic Journal (Eur-Lex). Online Database. Available online at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52021PC0206> [Last accessed: 29.05.2024]
4. Gaffar, H. Albarashdi, S. Copyright Protection for AI-Generated Works: Exploring Originality and Ownership in a Digital Landscape. (2024) *Asian Journal of International Law*, 24. გვ. 1-25.
5. Gibney, E. What the EU's tough AI law means for research and ChatGPT. (2024) *Nature*, 626. გვ. 938-939.
6. Gornet, M. Maxwell, W. The European approach to regulating AI through technical standards. (2024) *The HAL Open Science Journal*, 24. გვ. 1-25.

7. Hacker, P. A Legal Framework for AI Training Data – from First Principles to the Artificial Intelligence Act. (2021) *Law, Innovation and Technology Journal*, 13(2). 83. 257-301.
8. Hakan, C. Criminal Liability of Artificial Intelligence from the Perspective of Criminal Law: An Evaluation in the Context of the General Theory of Crime and Fundamental Principles. (2024) *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 55(15). 83. 276-313.
9. Laux, J. Wachter, S. Mittelstadt, B. Three Pathways for Standardisation and Ethical Disclosure by Default under the European Union Artificial Intelligence Act. (2024) *Computer Law & Security Review*, 53. 83. 1-11.
10. Luk, A. The Relationship Between Law and Technology: Comparing Legal Responses to Creators' Rights under Copyright Law through Safe Harbor for Online Intermediaries and Generative AI Technology. (2023) *Law, Innovation and Technology Journal*, 16(1). 83. 148-169.
11. Mendez-Suarez, M. Virginia, S.M. De Prat, J.M. Do Current Regulations Prevent Unethical AI Practices? (2023) *Journal of Competitiveness*, 15(3). 83. 207-222.
12. Mitchell, A.D. Let, D. Tang, L. AI Regulation and the Protection of Source Code. (2023) *International Journal of Law and Information Technology*, 31(4). 83. 183-301.
13. Novelli, C. Casolari, F. Rotolo, A. Taddeo, M. Floridi, L. AI Risk Assessment: A Scenario-Based, Proportional Methodology for the AI Act. (2024) *The Digital Society Journal*, 3(13). 83. 1-29.
14. Pirozzoli, A. The Human-centric Perspective in the Regulation of Artificial Intelligence. (2024) *Insight European Papers*, 9(1). 83. 105-116.
15. Sganga, C. Is There Still a Policy Agenda for EU Copyright Law? (2023) *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 54. 83. 1407-1417.
16. Tataru, S.R. Cretu, A.C. Decoding the EU Artificial Intelligence Act: An Analysis of Key Concepts and Provisions. (2024) *Journal of Public Administration Finance and Law*, 31. 83. 463-474.
17. Voss, W.G. AI Act: The European Union's Proposed Framework Regulation for Artificial Intelligence Governance. (2021) *Journal of Internet Law*, 25(4). 83. 8-17.